

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petitt
vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petitt
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta,
telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65;
podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 JESSENICE: Ob kolodvoru 101.
SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Moskva mora odgovoriti do drevi

Včeraj je plenarno zasedanje Društva narodov, ki se ga udeležuje štirideset držav, sprejelo protest Finske proti sovjetskemu vpadu — Društvo narodov je pozvalo sovjete, naj ustavijo sovražnosti in pristanejo na pogajanja

Zeneva, 12. dec. 1. Včeraj se je pričelo plenarno zasedanje Društva narodov, ki se ga je od 53 članjenih držav udeležilo 40. Pozornost je vzbudilo dejstvo, da sovjetska delegacija ni bila navzoča. Seja se je pričela ob 11. dopoldne in jo je otvoril predsednik sveta Društva narodov Carlton Dewar iz Zastopništva Belgije, ki je uvodoma poudarjal okolščine, v katerih se mali finski narod bori za svojo neodvisnost. Ob 11.45 je odredil odmor zaradi prigele in verifikacije prisotnosti. Ob 12.45 se je skupščina spet sestala in so takoj sledile volitve predsedstva. Za predsednika je bil izvoljen norveški delegat Hamborn. Izkazni pa je bilo zvoljenih tudi več pooblaščenikov, članov raznih držav. Novi predsednik se je zahvalil za izvolitev in določil pričetek nove seje ob 16.40.

Ob določenem času se je skupščina Društva narodov zopet sestala in določila dnevni red, ki je obsegal tri točke: 1. proučitev finske pritožbe, 2. izvolitev začasnih članov sveta Društva narodov, 3. razprava o poročilu gospodarskega in finančnega odbora Društva narodov, o poročanju in gospodarskem položaju Društva narodov.

Skupščina je takoj prešla na dnevni red in je dobila besedo kot prvi finski delegat Holsti, ki je predlagal protiproti sovjetski Rusiji, kar je bilo sprejeto z burnim odobravanjem. V svojem govoru je odel položaj Finske in se zahvalil ženski ustanovi, da proučuje finske pritožbe in

se posreduje o uvrstitvi glede zaštite Finske. H koncu je naglašal, da Finska pričakuje od civiliziranega sveta tudi praktično pomoč, naglašujoč: »Storite svojo dolžnost, kakor jo opravi tudi finski narod s krvavimi žrtvami, ko brani svoj neodvisnost.«

Skupščina se nato izvolila 13-članski odbor, katerega naloga je proučiti finski apel na Društvo narodov. Ob 18. se je seja zaključila.

Treko nato se je sestel pravkar izvoljeni odbor, ki je proučeval finski apel. Prvi sklep odbora je bil, da se sovjetski pozovejo, naj takoj prekinijo nadaljnje vojaške operacije proti Finski in pristanejo na pogajanja z njo v okviru Društva narodov. Sovjetska vlada mora odgovoriti do drevi, to je v roku 24 ur, na ta poziv. Predlog je sprejelo tudi predsedstvo Društva narodov in je bil takoj brzojavno poslan v Moskvo.

Pred razjasnitvijo položaja

Pariz, 12. dec. AA. (Havas) O usodi brzojavke, ki jo je Društvo narodov poslalo v Moskvo glede mirovnih pogajanj med Finsko in Sovjetsko Rusijo, si po mnenju tukajšnjih krogov ni treba delati iluzij. Kakor je znano, je Finska sama zahtevala to posredovalno gesto. V Parizu se smatra, da bo v 24 urah oziroma v sredo zjutraj skupščina Društva narodov morala sprejeti sklep glede odgovornosti. Polo-

žaj bo na ta način postal jasnejši. Svedska je bila presenečena, da je Finska poslala apel Društvu narodov prej preden se je z njo posvetovala. V Oslu je bil pred začetkom zasedanja Društva narodov sestanek zunanjih ministrov Svedske, Norveške in Danske, na katerem so proučevali možnost posredovanja Društva narodov.

Na snočni seji pariške vlade so proučevali razvoj v Zenevi. Navodila, dana francoski delegaciji niso bila spremenjena. Sedaj se proučuje protest sovjetske Rusije z dne 10. decembra v zvezi z razširjenimi blokadami proti Nemčiji. Sovjetska Rusija v svojem protestu brani pravice nevtralnih držav. To stališče Sovjetske Rusije je posebno presenetljivo v trenutku, ko se je spustila v borbo proti Finski z nevaslišnim napadom in ko je že drugi dan proglasila blokado obal svojega malega sosedja ki je isto tako nevtralna država. Ta sovjetska intervencija pomeni ponovno manifestacijo nemško-ruskega dogovora.

London, 12. dec. AA. (Reuter.) »News Chronicle« komentira včerajšnje dogodke v Zenevi ter naglašja, da očitno obsoji splošna želja, da se proti sovjetski Rusiji izjavijo sankcije. Anglija in Francija se bosta pridružili takemu predlogu. Upoštevali pa je treba dejstvo, da neko število manjših držav ne želi spremeniti nevtralnega stališa in se zaradi tega protiproti praktični izjavi sankcij. Zdi se torej, da bo Društvo narodov obsodilo napad so-

vjetske Rusije na Finsko na jasn način, da pa bo razen tega samo pozvalo vse države članice Društva narodov, naj podpirajo Finsko.

Italijansko stališče

Rim, 12. dec. »Giornale d'Italia« piše ob priliki zasedanja Društva narodov, da ima Italija, ki je Društvo narodov zapustila, čisto vest. Do zadnjega je prišla iz Zeneve, da potrdi evropske solidarnosti in zagovarjala sodelovanje med vesilami. Fonovno je naslovljena apel za pamet in pravičnost ter predlagala konkretne načrte, ki naj bi bili preprečili nadaljnje nesreče za Evropo, če bi bili sprejeti. Čeprav je Italija sedaj odsotna v Zenevi, je v duhu priložnosti pri razvoju nove evropske drame, v kateri bo morala povedati ob priliki tudi svojo besedo, da si bo zagotovila praznanje svojih življenjskih interesov.

Bern, 12. dec. AA. (Stefani.) »Der Bund« piše, da je položaj švicarske delegacije pri Društvu narodov otežen, če izključijo sovjetske Rusije, ker je Švica strogo nevtralna država. Navzlic temu želi švicarski narod, da sovjetska Rusija ne bi bila več zastopana v Zenevski ustanovi.

Urugvaj ostane v DN

Montevideo, 12. dec. s. (Reuter.) Urugvajski parlament je z 39 proti 21 glasom sklenil, da Urugvaj še nadalje ostane v Društvu narodov.

FINCI DRŽE SVOJE POSTOJANKE

Vojaški položaj za Finsko vojsko je ugoden: sneg in mraz — najboljši za veznika Finske — Sovjeti nameravajo poslati na bojišče čete iz Sibirije

Helsinki, 12. dec. s. (Havas) Čeprav je s finko-sovjetskih bojišč, zlasti iz Karelije, zelo težko dobiti zanesljive podatke o položaju, prevladuje vendar vtis, da je vojaški položaj za Finsko vojsko ugoden. Finci povsod, razen morda ob reki Taipalen v vzhodnem delu karelske ožine, držijo svoje postojanke.

Baje so na poti na bojišče nove sovjetske čete iz Sibirije, ki se bodo lažje prilagodile terenskim in vremenskim prilikam na Finskem.

Viborg, 12. dec. AA. Sovjetska vojska je zasedla na velike težave zaradi mraza, ki vlada na bojišču. Čete ne morejo kuriti po noči, ker finko letalstvo izkorišča ogrozi in bombardira sovjetske čete. Na drugi strani so Finci dobro organizirani ter imajo šotore in toplo pijačo. Sovjetske čete razpolagajo z omejenim številom šotorov, ki so rezervirani v prvi vrsti za častnike. Sovjetske namerovalje v Kareliji postaja vedno težje, ker je padlo v zadnjem času veliko snega in imajo Finci v ozadju potrebna zavetišča. Pričujejo se, da bo na tem sektorju zapadlo še več snega, tako da bodo ovire za sovjetske čete postale nemostljive. Motorizirani oddelki so že zdaj neuporabni.

Sovjetski vojak, ki so bili ujeti, so zelo slabo obdelani, še posebno slabo pa imajo obutev. Finci se sprašujejo ali moreče sovjeti ne držijo v rezervi svojih najboljših čet, da bi z njimi začeli novo ofenzivo. Finci so presenečeni zaradi skoraj nerazumljivih taktičnih napak, ki jih delajo sovjeti. Zdi se, da je temu kriva slabost sovjetskega častniškega zbora. Tako se pogosto dogaja, da grede čete pred tanki ter padajo kot žrtve avtomatičnega orožja, tanki sami pa padajo v past. Finski vojski so skoraj nevidni, ker imajo bele plašče in se skrivajo za drevmi.

Finska vojna poročila

Helsinki, 12. dec. s. (Reuter.) Po finkem uradnem poročilu so finske čete v Kareliji zavzele večerji zopet mesto Suomussalmi, ki so ga dan prej zasedli sovjeti. Sovjetske čete so imele v bojih težke izgube. Baje so bile umrle štiri sovjetske komande, tri na Lejonskem, ena pri Suomussalmiju. V ozemlju na severu od Suomussalmija pa priznava finsko uradno poročilo, da se je sovjetskim četam posrečilo zaustiti nekaj novih postojank. Na Karelijski zemeljski črti so bili odbiti vsi sovjetki napadi in so finske čete uničile 7 sovjetskih tankov.

Sovjetske vojske niso na skrajni obrobli. Hvala nekaterim točkam obale Finskega zaliva vendar so bile odbite z ognjem obalnih baterij.

Helsinki, 12. dec. AA. (Stefani.) Severno od Pečenere se vodi ogorčena borba. Finci so na male vrzeli svoje poljske, da se jih sovjetski bombarniki obklopajo z ognjem. Finsko letalstvo je uvrščeno bombardiralo kolono sovjetskih tankov v bližini Suomussalmija. Isto tako je uničil blazinčan vlak ter kolono tankov na Karelijski ožini.

Napadalna taktika sovjetskega vojaštva

London, 12. dec. AA. (Reuter.) Neki častnik, ki se je vrnil z bojišča na Karelijski ožini, je opisal taktiko sovjetskih čet pri napadu. Sovjetske čete napadajo ob potih in čete polja v množicah. Finska pehota jih sprejme s strojnimi puščkami ter ubija v velikem številu. Poveljnik nekega polka, ki ga je Reuterjev dopisnik obiskal na bojišču, je izjavil, da so napad med ujetniki sovjetske armade ljudi celo z obrednje Azije. Ti sploh niso večeli kam grede, ker zelo slabo govorijo rusko in so bili preplašeni, da grede samo na večji marš.

Sovjetske čete 40 km od Viburga

Viborg, 12. dec. AA. (Havas) Poveljnik Viburga polkovnik Aleksander Melbloom je izjavil posebnemu dopisniku agencije Havas glede trditve sovjetov, da so zasedli Viborg, sledenče: Sovjeti so trdili, da je bil Viborg zaseden 5. decembra. Toda lahko vam zagotovim, da je prva črta sovjetske pehote na jugovzhodu najmanj 40 km od mesta, proti zapadu pa so sovjetske čete še bolj oddaljene. Na bojišču pri Viborgu so sovjeti nagnali v borbo oddelke sibirskih čet. Kakor pozitivno vemo, so te čete zapustile svoja taborišča v začetku novembra ter bile poslone na to bojišče, kar dokazuje, da so sovjeti že takrat pripravljali napad proti nam. Ti oddelki so boljše opravljeni kakor ostale sovjetske čete. Najboljši demanti za sovjetsko trditev, da finski delavci vabijo sovjete v deželo, pa je dejstvo, je končal polkovnik Melbloom, da so številni finski delavci na utrjeni Mannerheimovi črti.

Boji v polarni noči

Helsinki, 12. dec. s. (Reuter.) Sovjetske čete se sedaj pri svojih napadih v polarni noči pri Pečenere poslužujejo tudi žarometov, ki omogočajo njihovi artiljeriji boljše merjenje.

Sovjetske vojne poročila

Moskva, 12. dec. AA. (Reuter.) Sporočilo poveljstva leningrajskega vojnega okrožja z dne 11. decembra se glasi: Napredovanje sovjetskih čet v vseh smereh. Sovjetske čete so zasedle mesto Pitaranta ob severni obali Ledovskega jezera, dalje skrajno postaja železniške proge, ki vodi v Sarotavala, kakor tudi vasi Sprola in Murila v smeri proti Viborgu. Zaradi nizkih obilakov ni bilo letalskih operacij.

Estonska naj bi pomagala?

Moskva, 12. dec. s. (Associated Press.) Stalin je imel včeraj večurni razgovor z vrhovnim poveljnikom estonske vojske generalom Lejondorjem. Baje skuša sovjetska vlada pregovoriti Estonko, da se udeleži vojaških operacij proti Finski na strani sovjetske Rusije. Razgovor sta p. i. sodelovala tudi Molotov in Vorosilov.

Švedski prostovoljci

Helsinki, 12. dec. AA. (Stefani.) Šve Finskim je že na stotine švedskih prostovoljcev. Stalna prihajajo drugi švedski prostovoljci tako da se smatra, da jih je v finski vojski že več tisoč.

V Ameriki zbirajo denar za Finsko

New York, 12. dec. AA. Bivši predsednik Zedinjenih držav Herbert Hoover je izjavil da so rezultati akcije za pomoč Finski popolnoma zadovoljivi. Naglašja, da je že 1200 listov začelo zbirati prispev-

Tajen sovjetsko-nemški dogovor

Zanimiva razkritja londonskega lista: Vzporodna vojaška akcija sovjetov in Nemčije na severu in v južnovzhodni Evropi? - Miroljubni Balkan povzroča hude skrb Berlina in Moskvi

London, 12. dec. z. Tukajšnji diplomatski opazovalci so vedno bolj prepričani, da obstaja med Nemčijo in Sovjeti skupen načrt glede Rumunije. Po tem načrtu naj bi dobila Nemčija rumunske petrolejske vrelce, sovjetska Rusija pa vse ozemlje ob Črnem morju in ob izlivu Dunava.

»Observer« smatra te vesti za tako verjetne, da jih objavlja v daljšem sestavku svojega diplomatskega sotrudnika v Londonu je znano, da obstoja sovjetsko-nemški dogovor, po katerem naj bi sovjeti anektirali Finsko, Svedsko in Norveško. Nemčija pa istočasno Belgijo, Nizozemsko in Dansko, tako da bi imeli Nemčija in sovjetska Rusija popolno kontrolo nad zapadno obalo Severnega morja. Kar se tiče Rumunije naj bi sovjetska Rusija dobila Besarabijo, del Dobruže in ozemlje ob izlivu Dunava, severni del Rumunije s petrolejskimi vrelci pa naj bi pripadel Nemčiji. Zdi se, da obstoja na drugi strani dogovor med Nemčijo in Italijo, da se prepreči ekspanzija sovjetske Rusije v tem delu Evrope. Nemčija se tudi boji, da bi pomenilo ureditve te načrta na eni strani njeno popolno obkolitev na severu na drugi strani pa ožročenje njenih interesov na Balkanu.

Te vesti bi bile fantastične, če jih ne bi objavil tako resen list, kakor je »Observer« na ugodnem mestu, kar dokazuje, da jih smatrajo za verjetne tudi odlični londonski krogi.

London, 12. dec. z. Tu prevladuje splošno prepričanje, da bo balkanski po obem predstavljaj najtežje preizkušnje nemško-sovjetskega sodelovanja. Če sovjeti na severu ne bodo šli predaleč, potem bo prišlo po mnenju londonskih krogov Rumunija na vrsto šele po Svedski. Vsekako je na jugovzhodu Evrope položaj za Moskvo mnogo bolj riskanten ker gre tu za kršanje interesov Nemčije, Italije in Rusije.

ke se Finsko Dejal je, da je zahteval o vseh županov Zelenih držav, naj sledijo zgledu župana newyorške, detroitske in drugih občin glede zbiranja prispevkov

Ameriški Finci hite na pomoč

Helsinki, 12. dec. AA. (Stefani.) V kratkem prispe na Finsko skupina finskih prostovoljcev iz Amerike, ki šteje 1500 mož.

Ameriški delavci zapuščajo sovjetsko Rusijo

Moskva, 12. dec. AA. (Havas.) Ameriški delavci, ki so zaposleni v sovjetski Rusiji bodo morali zapustiti državo ter se vrniti v Ameriko, ker jim sovjetska vlada ni podaljšala potnih listov, katerih veljavnost poteka 1. januarja. Takih ameriških delavcev-strokovnjakov je več sto.

Tajen sovjetsko-nemški dogovor

Zanimiva razkritja londonskega lista: Vzporodna vojaška akcija sovjetov in Nemčije na severu in v južnovzhodni Evropi? - Miroljubni Balkan povzroča hude skrb Berlina in Moskvi

Rumunski poslanik v Londonu je včeraj odpotoval v Bukarešto, da poroča vladi o najnovejšem mednarodnem razvoju, kakor ga presoja v Londonu. Kljub temu, da je moskovska vlada desavirala Kominterno, se v Rumuniji nikakor niso pomirili in smatrajo moskovski demanti zaoli za diplomatski manevar, ki naj bi prikril njihove prave načrte.

Nemški pritisk na Rumunijo

London, 12. dec. s. »Daily Telegraph« poroča preko Kodanja iz Berlina, da so v tukajšnjih diplomatskih krogih razširjene govorice, da je turška vlada res zahtevala odločitev poslanika von Papena. List pravi dalje, da ni verjetno nemško uradno poročilo, da je došel poslanik von Papen v Berlin samo na poročanje, ker je šele nedavno prišel poročat v Berlin. Po informacijah »Daily Telegrapha« izjava Nemčija na Rumunijo in nekatere druge balkanske države močan pritisk, da izpreme svoje politične nevarnosti.

Ankara, 12. dec. AA. (Havas) Predsednik republike İsmet İnönü je odpotoval v turo noči na inspekcijo v notranjost države.

Angleški delavci proti komunizmu

London, 12. dec. s. (Reuter) Volja opozicije Atlee je imel včeraj govor, v katerem je izjavil, da komunizem nasprotuje socializmu. Delavska stranka bo še nadalje podpirala vlado v njenih vojnih naporih, ne zaupa pa popolnoma vladi, da dela pravilno ter da bo mogla zagurati zadovoljiv mir. Delavska stranka smatra, da se Nemčija bori proti vsemu, kar je Anglija sveta in vredna.

Sovjetska Rusija ne pozna Slavonov

Ze nekaj let se opaja, da stopa sovjetska Rusija v svoji zunanji politiki po petih aršah Rusije. Stare teorije in program ruskih carjev o prostem izhodu na tri morja — Baltičko, Črno in Rumeno morje — je prevzela tudi sovjetska politika.

Ta program uredništvo »Vostok« v Moskvi po talnem načrtu. Japonsko kitajsko vojna je omogočila sovjedom da popravijo in izboljšajo svoje poročila na Rumenskem morju. Vojna med Nemčijo in Anglijo ter Francijo jim pa nudi vse ugodnosti, da si razvotovo svojo nadmoč na Baltičkem in Črnem morju. Prvi poskus, da si z aranimanjem s Turčije na mirnem način zagotovijo Črno morje, ni uspel. Sovjeti so se umaknili, kar pa ne pomeni, da ne bi ob priliki priliki in po rešitvi problema Baltičkega morja morda z drugimi metodami obnovili svojega poskusa.

Borba, ki je trajala več let, bi se dala zagotovi izhod na Baltičko morje, če je končala z zmago Petra Velikega nad Švedski Zedinjenje cesarske Nemčije je postalo rusko premočje v ozračju. Bližnja revolucija je celo izločila Rusijo z Baltičkega morja. Sedaj velika evropska vojna je odprla sovjedom, ki danes predstavlja Rusijo, nove perspektive. Po razpadu Poljske, po kapitulaciji Estonije in Letonije in Litve je prišla na vrsto Finska.

Mala reпублиka, ki je imela svojo avtonomijo tudi pod švedsko oblastjo, je prišla v začetku 19. stoletja pod oblast ruske kronske. Finci so svojo avtonomijo tudi v Rusiji ohranili neokrnjeno. Kot ranjen in presvetočen narod so ržili kljub vsemu očuvati svoje narodno življenje in so mogli po zlemu carstvu Rusije ustanoviti samostojno nacionalno državo. Toda nova in samostojna Finska je imela že v svojem obroču težko napako. Njene meje in njen nacionalni teritorij zapirajo vsemu ruskemu narodu izhod na Baltičko morje. Odhod zgodovinskega teritorija Rusije, da ne glede na svojo carsko ali sovjetsko vladavino potopta male narode na svojem potočku k morju.

Kakor hitro so se sovjeti teki oblačili, tufli morče in lastni hiši in ko jim je uspelo zlomiti odpor nezadovoljčev v lastnem narodu so se pokazali v prvi vrsti. Nelzprosnih diplomatov, predstavnikov totalitarne države, ki ne trpi svobode in v lastni hiši in ne na svojih mečah. Vprašanje odsov Rusije do malih narodov more rešiti samo prevelična in demokratska Rusija — Rusija bodočnosti.

Sovjetska Rusija je v svoji zunanji politiki po-blišana izdaja carske Rusije. Carska Rusija se je v zunanji politiki posluževala dveh vrst: pravoslavja in levantstva. Sovjetska Rusija se poslužuje gesta o komunizmu ki v ekploatu predstavlja popolno politično in socialno svobodo. Carska Rusija je verovala v svojo pravoslavlje in kljub Polji in v svoje slavnostno in v svojo mislo. Sovjetska Rusija vlije svojemu režimu v lastni hiši in v svojem tencemam v zunanji politiki veruje, da prinaša evropskim narodom nov evanđelji pravice in blagostja. Samo se razliko, da je bila carska Rusija za slovanske narode — izvenški seveda ovi, ki so bili v sferi njenih neposrednih interesov — tako rekoč zaledje in naravna zverstva.

Toda dočim je bil delokrog carske Rusije omejen z njenimi teritorialnimi ambicijami, a pravoslavni slovarstvom in z interesi treh morij so na tri sovjetske politike šli in večji. Sovjeti brezporojno razširjajo okrajano sovjetsko Rusijo same kot sredstvo za svojo politiko. Ki neredi avta svetovno revolucijo in boljševizma kolonizacijo sveta.

Ni predmet tega članka da razpravi o navedenih niti o njegovih posledicah za kulturo in civilizacijo Slovanstva in vse pridobitve grško-rimske kulture, knjižstva in francoske revolucije.

Sovjeti niso nas z našega nacionalnega stališča ona, kar je bila carska Rusija. Oni, ki upravljajo sovjetsko Rusijo, ne želijo slovanske. Dandanjuri režim v Rusiji je v svojem notranjem sistemom vladavine in v svoji metodi razprostritimi na odem odpru in vse slovanske narode. Carska Rusija je imela vsaj v velikem momentu svetovne vojne svoje simpatije na vr. do štokholmskega naroda. Sovjetska Rusija očee ne razne razlike med pravoslavni in katoliškimi Slovanji, toda ne pora — Pa se dokazujejo primera Poljske in Češkoslovaške — sploh Slovanov!

S tem dejstvom morajo računati vsi slovanski narodi.

(Po članku v splitskem »Narodnem listu«)

Slovaški predstavnik v Moskvi

Moskva, 12. dec. AA. (Reuter) Sem je prišel Frank Tiso, diplomatski predstavnik Slovaške. Frank Tiso je brat predsednika slovaške republike.

Italijanska zveza med Sofijo in Moskvo

Sofija, 12. dec. AA. Bolgarska telegrafna agencija: Včeraj je bila v znanem ministrstvu podpisana sovjetsko-bolgarska konvencija, s katero se vzpostavi letalska prometna zveza med Moskvo in Sofijo.

DNEVNE VESTI

Fred reorganizacija žandarne straze.
Se večer smo kratko poročali o plenarni seji izvršnega odbora JS v Splitu. Plenum je sprejel na znanje ustanovitveno listino predsednika dr. Tartaglie, s katero se osniva ustanova ob izletnici njegovega predsedovanja. Ustanova znaša 100.000 din in ta denar se bo porabil za znanstveno delo o našem Jadranu. Sklenjeno je bilo, da začne z novim letom izhajati novo glasilo Jadranske straze. Izhajalo bo štirikrat na leto na 10 straneh, mesečna naročnina bo znašala samo 1 din. Odobreni so bili vsi krediti, med njimi oblatnemu odboru v Ljubljani 200.000 din, za dom v Kaštel-Stašiću in oblatnemu odboru v Mariboru 50.000 din za razširjenost doma in Bakru. Predsedstvo je razpravljalo tudi o spremembi društvenih pravil glede na nove razmere v državi. Naposled je bila sprejeta resolucija, v kateri je rečeno, da je izvršni odbor JS soglasno sklenil prilagoditi pravila društva in vse društveno delo novim razmeram, upoštevajoč narodne potrebe in čustva Srbov, Hrvatov in Slovencev kakor tudi interese proslav skupnosti. Osnutek novih pravil bo poslan vsem oblatnim odborom v proučitev. Še prej ne pride končni osnutek pred glavno skupščino, ki bo sklicana čimprej.

Tudi vi, ki se niste videli filma JUAREZ
pridite danes v KINO MATICO

Konkurzi in pristline poravnave v novembru. Splošna državna statistika objavlja uradno, da je bilo v novembru izvršenih v vsej državi 8 konkursov in 27 pristlinih poravnav izven konkursov. Na državno bankovno odpravo 1 konkursov in 8 pristlinih poravnav izven konkursov.

Izvoz živine iz naše države. V zadnjih 10 mescih, to je od januarja do oktobra, smo izvozili 524.364 glav živine, prašičev, v vrednosti 630,5 milijona dinarjev. V primeri z lanskim letom se je povečal izvoz za 80.000 glav po vrednosti pa približno za 100.000.000 din.

Izvoz pšenice v Italijo. Iz splitskega pristanišča sta odpeljala včeraj dva parnika v Italijo 845 ton pšenice. Razen tega je bila natočena v Italijo namenjena pšenica še na naš parnik »Branice« in na dva italijanska parnika.

Zastoj v izvozu mesa in masti. Zastoj dni je nastal v našem izvozu mesa in masti zaradi pomanjkanja vagonov hladilnikov. Zato so se praski nekoliko pocenili v primeri s prejšnjim tednom približno za 5 do 8 %.

Ponovno povečanje obkora bankovcev. Iz izkaza Narodne banke z dne 8. decembra v primeri s stanjem z dne 30. novembra je razvidno, da se je obkora kovancev denarja zmanjšal in da so se zmanjšali tudi posojila, pač pa se je povečal obkora bankovcev. Posojila so se znižala za 71,4 na 2488,4 milijona dinarjev. Obkora bankovcev se je povečala za 123 na 9286,2 milijona dinarjev.

Kavarna »Stritar«

danes v torek vso noč odprta. Dospela je nova danska kapela. Začetek ob 9, zveč.

Z ljubljanske univerze. Kakor nam poroča rektorat univerze kralja Aleksandra v Ljubljani, je univerzitetni senat 11. t. m. odobril sklep vsake pravne fakultete, s katerim je bil senatni predsednik g. dr. Anton Korosec izvoljen za častnega dekanja prava. Slovenska promocija bo v nedeljo 17. t. m. v zbornici univerze. Za promocijo bodo razposlani posebna vabila in bo dostop močel se vabili.

Manifestacija jugoslovanske bolgarske bratstva in zbiljanja. V nedeljo je bila prirejena v Sofiji svečana akademija v priložnost 100-letnice rojstva prvega rektorja bolgarske bogoslovja Nedelija Zakova. Na akademiji je prislojo spontani manifestacijski jugoslovansko-bolgarske prijeteljstva. Otvoril je v vpkoljeni general Mihailo Gerđikov v prisotnosti zastopnika kralja Borisa, mitropolitja Nevija, našega poslanika v Sofiji Momčila Jurisica s članom poslanstva, cerkvenih dostojanstvenikov in drugih uglednih predstavnikov bolgarske javnosti. Ob koncu akademije se je general Gerđikov zahvalil našemu poslaniku za udeležbo in naglašal potrebo, da se jim bolj utrdijo prijateljske vezi med obema bratskima narodoma.

Ulica je v četrtki zaprta. Pošten najditelj se lepo prosi, da jo proti nagradi vrne v Cigaletovi ulici 5-IV. 616-n.

Jersey oblike KARNIONIK Nebotičnik.

Poziv davkoplačevalcem. Oddelek za davke v finančnem ministarstvu je naročil vsem davčnim upravam, naj javno pozove vse davkoplačevalce, da morajo v januarju 1940 vročiti prijave za pridobitno, posebno davčno doklado, davk na poslovni promet, luksuzni davk, davk na neporočene in doklado za narodni sanitetni fond.

Zavarovanje delavcev in nameščenov v septembru. Pri vseh Okrožnih uradih je bilo v septembru zavarovanih 731.749 delavcev in nameščenov, od teh 542.179 moških in 189.579 žensk. V primeri s avgustom je nazadovale številne zavarovanec za 36.000, v primeri s septembrom lanskega leta pa za 23.024. V primeri z lanskim letom izkazuje največji absolutni porast zaposlitve kemična industrija z 2104 delavci, gradnja železnice, cest in vodnih naprav z 1968, industrija živil in pijač pa 1649. Močno je pa nazadovala zavarostitev v gozdno žagarski industriji in sicer za 10.041 delavcev, v industriji tobaka za 7757, visoke gradnje za 4117, industrija kamenja in zemlje za 3017 itd. Povprečna dnevna zavarovana mesala letos v septembru 24,70 din in se je zvišala v primeri z lanskim letom za 47 par, v primeri s avgustom tekočega leta pa za 4 pare. Celokupna zavarovana mesala je znašala 451,81 milijonov proti 473,42 milijonov v avgustu in 457,29 milijonov v septembru lanskega leta. Celokupna zavarovana mesala je padla v primeri s lanskim letom za 1,20 %.

Netočna vest. Danes tedni smo poročali o smrtni nesreči v Bianci pri Sevnici, kjer je našel tragično smrt posestnik Jože Hodnik Postal je žrtve nepravdnosti. V poročilu je bilo rečeno, da se je vasil s tovornim avtomobilom avtoposlednjaka Jožeta Jesenška iz Krškega in da je so-

Iz Ljubljane

Učitelji bodo zborovali. Greko učiteljske društvo Ljubljane-mesto bo zborovalo jutri ob 8. uri v telovadnici II. delke sole na Cezarjevi cesti. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanja g. Kobilice Rudolfa, didaktičnega vodje beigradske poslušne šole 20. ročnih učiteljskega dela. Njegova teoretična izvajanja so vsebovala še pred časom, ko je predaval na jesenskem srečanju namiznega učiteljev in radeviliškega srca. Kot posebnost točka je na dnevnem redu tudi »Pedagoški pregled«. Učiteljstvo se naproša, da se udeleži zborovanja polnočevalno.

Učitelji se bodo zbirali. Kakor je bilo rečeno v oktobru in v novembru razodarno z deljem, tako bo meseca decembra s snegom. Včeraj je kazalo, da ga nemo dobili vsaj toliko, da bi imeli smučarji z njim prvo veselje. Srečilo se sicer bolj nazaj, toda nemo je bilo zelo oblačno in mizilni sne, da ga bo nazaj več. Ponoči je pa nemo snežiti in davi sme imeli komaj še nekoliko pobežene strelce, po cestah je pa tak sneg spet kopal. Zmaj je snežilo nekoliko bolj, toda snega ni nikjer bogve kaj zapadlo. Zaenkrat ga je za smuko še premalo, tudi v planinah.

Kotlo šen zadržark sklicuje za dne 18. t. m. ob 20 v dvorani glasbenega društva »Sloga« svoj redni članski sestanek s predavanjem in razgovorom o bodočem delu. Članice vabljene, da se sigurno udeležite tega sestanka in pripeliate s seboj naše prijateljice somišljenice. Predava gđ. Krže Marija »žena in ajena zaposlitev«.

Propagandne plesne revije najnevel-sih družabnih plesov in turnirski ples predvaja drevi ob 20. uri v veliki dvorani Kazine med plesno valjo Jenkove šole člani »Plesno-sportnega kluba Ljubljana«. Vabljeni vsi ljubitelji plesa.

Ljudska univerza v Ljubljani. Kongresni trg mala dvorana Filharmonije. V sredo 18. t. m. bo ob 20. uri predaval univ. prof. dr. Fr. Stele o temi: Umetnost pri sevnih in zapadnih Slovanih — I. del. Vstop prost. (Predavanje bodo spremljali skloptične slike), 619-n.

Trgovski ples. Na številna vprašanja naznanja Klub absolventov Trgovske akademije, da je tudi v letošnjem predpustu nameravali prirediti »Trgovski ples«, kakor ga je z velikim uspehom priredil že v poslednjih dveh letih. Z ozirom na splošni položaj pa je klub to nameravo opustil, radi česar trgovskega plesa letos odnoso v letošnjem predpustnem času, ne bo. 620-n.

Učitelji se bodo zbirali. Kakor je bilo rečeno v oktobru in v novembru razodarno z deljem, tako bo meseca decembra s snegom. Včeraj je kazalo, da ga nemo dobili vsaj toliko, da bi imeli smučarji z njim prvo veselje. Srečilo se sicer bolj nazaj, toda nemo je bilo zelo oblačno in mizilni sne, da ga bo nazaj več. Ponoči je pa nemo snežiti in davi sme imeli komaj še nekoliko pobežene strelce, po cestah je pa tak sneg spet kopal. Zmaj je snežilo nekoliko bolj, toda snega ni nikjer bogve kaj zapadlo. Zaenkrat ga je za smuko še premalo, tudi v planinah.

Kontrola nad prodajo petroleja. Finančni minister je bilje ukrenil vse potrebno, da se prepreči izkoriščanje ljudstva pri prodaji petroleja. Uvedena bo stroga kontrola nad trgovci in dolocene maksimalne cene petroleja za vse države. Te cene bodo veljale brez izjeme za mesta in vasi.

Tudi carinski dohodki so se znatno zmanjšali. Poročali smo, da so se državni dohodki zadnje mesce zelo zmanjšali. Te velja tudi za carinske dohodke. Od 1. aprila, začetka novega proračunskega leta do 30. novembra so znašali skupni carinski dohodki 659.286.022 din. Po proračunu bi morali dohodki znašati 691.230.000 din. Primanjkljaj znaša 31.943.977 din.

Tragedija Maksimilijana in Šarlete
pretresljivo pokazana v filmu
JUAREZ KINO MATICA

Celje dobi carinarstvo. Celje je dobilo nekaj let po prevratu carinarstvo v prostih javnih skladiščih, pred leti je pa izgubilo ta važen urad. Gospodarski krogi so si vtrajno prizadevali, da bi Celje zopet dobilo carinarstvo, predvsem celjsko Združenje trgovcev. Zdaj je prišla iz Beograda vest, da bi Celje kmalu zopet dobilo carinarstvo.

Italijanski prekomorski parnik v Splitu. V nedeljo zvečer je priplul v splitsko pristanišče italijanski prekomorski parnik »Oceanica« na redni poti v Južno Ameriko. V Splitu se je vkrcalo samo 30 potnikov. Opolnoči je parnik krenil naprej.

Tudi zračni promet omejen. Zaradi vojne je bil močno omejen tudi zračni promet v Evropi, ker povsod primanjkuje benzina za pogon letalskih motorjev. Tudi pri nas se nastale težave glede benzina za zračni promet. Naša država proučuje vprašanje nabave benzina v Ameriki, če ga ne bo mogoče dobiti iz Rumunije. Nemška zračna družba Lufthansa je sklenila skriti zračni promet na poti Berlin-Berlin-Karlsruhe tako, da letajo letala v vsaki smeri samo enkrat na teden. Še drugi meser ni potoval iz Nemčije v Turčijo in nazaj noben potnik s letalom.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačna in spremenljivo vreme. Včeraj je nekako snežilo v Ljubljani deževalo pa v Beogradu in Kumboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku in Kumboru 11, v Splitu 10, na Visu 8, na Rabu 7, v Beogradu 4, v Ljubljani 2,2, v Zagrebu 2, v Mariboru 0,7, v Sarajevu 0,0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,3. temperatura je znašala 0,2.

Najdena mrtva ženska in ženski plašč. V Dobri vasi v seliškem kraju je bila pred dnevi najdena poleg Savinje črna, dobro ohranjena suknja s črnim baržunastim ovratnikom in ženski Hubertusov plašč. V neposredni bližini je bil najden tudi futral za samokres, kavna žlička in steklenica. Na kraju, kjer so bili najdeni predmeti, so dan popoldne videli nemarno žensko in možkega ki ju kasneje ni bilo več na spregled. Ljudje ugičujejo, kam sta izginila.

Ukradena plahta. V Vrhnjoli v kamnški občini je bila on dan ukradena posestniku Francu Trobevcu s voza velika plahta z napisom: »Trobevec, Vrhnje«. Ukradena plahta, ki je bila še zakrpana, je vredna 700 din.

Samporn gimnazijec. V soboto popoldne so našli v gozdiču pri šibniku obsega 16-letnega dijaka realne gimnazije Ivana Berovića iz šibnika. Fant je odšel s doma že v petek popoldne. Bil je marljiv dijak. Vse kaže, da je šel v smrt zaradi živčne bolezni.

Pretrajljiva ljubavna tragedija. V nedeljo ponoči se je odigrala v Bosanskem Brodu pretrajljiva ljubavna tragedija. 20 letni odvetniški soligitor Dragotin Jovanović je bil zaljubljen v 30-letno Vilko Blagavi, mater dveh neposkrbljenih otrok, ki se je dobro razumela s svojim možem. Ko se je spoznala z Jovanovićem se je jela njena ljubzen do meča ohlajati. Vilka je predlagala fantu, da bi skupaj pobegnila in fant je obljubil, da bo storil to. V nedeljo zvečer sta se sestala in odšla v Vilki na dom. Tam je jela žena fantu prigovarjati, da bi šla skupaj v smrt. Fant je odšel domov po samokres, s katerim je štrikrat streljal na svojo ljubico, potem je pa še sebi pogladi dve krogli v prsi. Žena je bila takoj mrtva, fantu sta pa običali obe krogli v prsih. Prepeljali so ga v bolnico. Tam je izjavil, da mu je žal, da je ostal živ, ker brez ljubljene žene itak ne more živeti.

Dva samomora. V Subotici so imeli v nedeljo popoldne dva samomora. Pod vlak je skočila 39letna delavka Katica Antunović, ki je šla v smrt zaradi prepira s bratom. Med prepirima ga je zabodla in vest je je tako pekla, da si je končala življenje. Zvečer se je pa ustrelil 60letni železniški kretničar Stefan Sircev. Zadel se je v srec. Mjegov sin se je pred dvema letoma obočil, ker je bil zaradi nerednosti v blagajni premišljen kot postajnaščnik iz Futoga v Indijo. To je očeta tako potrl, da je obupal nad življenjem.

Giuseppe Lugo

Pesem vetru
No zamudite tega krasnega filma!
Ob 26. 12. in 31. KINO UNION, tel. 22-21

NISMO VSI ANGELI
KINO SLOGA, tel. 27-30
JUTRI: Stanilo in Gile v komični Aubertovi operi: FRA DIAVOLO!

Za din 3'50
»Pesem zatega zapada«
vsak sedež danes ob 5. in 8. uri KINO MOSTE.
Danes zadnji! Predprodaja vstopnic od 15. napr.

v petek, dne 15. t. m. Dva sta splošno znana in izredno priljubljena, to sta operni pevec Friderik Luga in znani solist slovenskega vokalnega kvinteta Tone Petrovič. Nova na koncertnem odru je gospodinja Draga Stajnerja. Vse tri soliste bo spremljal na klavirju g. Drago Simoniti. Kase teh solistov bo nastopil tudi društveni meški ženski in mešani zbor pod vodstvom sborovodja Doreta Matula. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani v petek ob 20. uri. Vstopnice so na razpolago v knjižarni Glasbene matice. Prav tam se dobi tudi programna knjižica s tekstom skladb, ki so na sporedu.

Da podpre zimsko podporno akcijo. Predvsem za kritje svojega prenočevališča v Rožni dolini, bo priredilo pevsko društvo Tabor prihodnji ponedeljek v mali Filharmonični dvorani svoj koncert, ki ga bo vodil zborovodja Guček Janko. Društvo Tabor je izredno delavno ter zasluži svo podporo naše javnosti. Zato vabimo na ponedeljni koncert.

Preobremenjenost šolskih otrok. javno predavanje prof. Venceslava Čopca, se bo vršilo v četrtek 14. t. m. točno ob 20. na ženski gimnaziji, Bleiweisova cesta.

Ljudje na zatožni klopi

da si je nepošteno pridobil nezagodnostno rento

Ljubljana, 12. decembra

Antona Ravnikarja iz Moravce domišlji, da sprejema Ravnikar ob GUZD rento za neagodo, ki se mu je pripetila, ko je šel s dela domov dne 16. oktobra 1. 1936. Kar na lepem se je raznesla po vasi vest, da Ravnikar ne dobiva pošteno svoje rente in se so se pri njem oglašili agitatorji, ki se mu zagotovo, da ga bo odvedli Okrožnemu uradu.

GUZD je dobil ovačbo, da je Ravnikar bolniško blagajno osepil. GUZD je vložila proti Ravnikarju subsidiarno tožbo, češ da je bolniško blagajno zavedel v zmo, ko mu je bila priznana rentnina za neagodo. GUZD je zahteval kazeno po pristojnih kazenskih sodiščih in vrtnih Ravnikarju se izplačane rente v skupnem znesku 22.378 d.n.

Ravnikar ima še danes demno nogo v železju. Prišel je na zatožni klopi in izjavil, da se ne čuti krivega. Šel je 16. oktobra pred tremi leti s dela proti domu.

Do sedaj največji uspeh Paula Munja

JUAREZ
ki te dni polni dvorano kina Matice

spotoma se je spomnil, da je umrla mati njegovega tovariša Vidgarja. ki ima hlahe nekaj minut oddaljena od poti, po kateri je Ravnikar navedeno hotel od dela domov. Krivci je z običajno poti k Vidgarju, pokropil umrle mater in se nanosil svet proti domu. Pot drži čez brv preko potoka. Na tej brvi se je Ravnikar pomiril. Brv se je zlomila pod njim, padel je v potok in si zlomil desno nogo tako neprevidno, da mu nogo niso mogli več pozdraviti. Ko je prišel iz bolnišnice, je ostal invalid.

Na prošnjo, ki mu je je spisal Vidgar, je GUZD priznal Ravnikarju nezagodnostno rento. V prošnji je Ravnikar sporočil, da se je ponesrečil z dela gredečo proti domu, zaradi tega mu je GUZD rentnino priznal. Po evadbi po volitvah pa je GUZD dvomil v resničnost Ravnikarjevih navedb o potoku nesreče kajti rentnina Ravnikarju ne bi šla, ako bi se dokazalo, da je prekinil svojo pot, ko je šel od dela. Pred sodnikom je Ravnikar priznal, da je šel mater kropiti, toda to ni smatral za prekinitev redne poti od dela od doma, saj je šel kropiti v bližino nekakega mimogreda. Ravnikar je izjavil, da se je zažrebo ovsdi Vidgar, toda Vidgar je bil slišalen kot priča in je izjavil, da tovariša Ravnikarja ni ovsdil, temveč samo povedal, da drugi go-

JUAREZ

82 dni je bil nepretrgoma v Beogradu

JUAREZ
na sporedu. Edinstven slučaj!

MEJNIK JE IZRUVAL

Mladi posestnik Janez Janežič je bil obtožen, ker je samovoljno prestavil mejnik, kateri je dolocal mejo na posestvu petih njegovih sosedov. Mejniki je izruval in ga prestavil za več metrov na posestvo dveh sosedov. Obtoženec je trdil, da mu je oče vedno pravil, da meja ni pravilna, sodnik mu je pa dopovedal, da mejnika ne sme nihče premakniti dokler občina, geometer in solastniki ne dovolijo v spremembo meje. Janežiču kar ni hotelo v glavo, da nima pravice prestavljati mejnikov na svojo pest. Šel je morda res, da mejnik, ki ga je prestavil, ne razmejuje pravično njegovega posestva od posestva petih sosedov, toda s tem se nima pravica samovoljno prestavljati mejni kamen in samovoljno dolocal nove meje. Obtoženec je bil na mesec dni zapora in na 120 din globe.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davk pasohj Prehitej, izjave beseda Dto 1. davk pasohj.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti spamko. — Popustov za male oglasne ne priznava.

RAZNO
SE FAR ENILANJE
asuriranje, vzrejanje sava, perla monogramov, gumbale Velika zaloga perja po 7. — din
Ljubljana, Gospodarska c. 12
S. T.

PRODAM
Beseda 50 par, davk pasohj Najmanjši mesec 3. — Din

VAJENKA ali VAJENKO
uprime salen Firz, Florjanaka ul. 6. 3400

ORENOVA JEDROCA
seva, asuriraj ovitilni med in medon dobiti najceneje v MEDARNI
Ljubljana, Zidovska pl. 9. 497

SLUŽBE
MALO BOBICO
Mito, s skuparabe kopalnica — oddam balijem gospodu ali gospodični s hrano 15. decembra. Medvedova cesta 5/III. nadstropje leva. 3400

JABOLKA
močanje, zdravo blago kg din 1.50 franko Močanjej debavije. dokler traja zaloga, Josip Lah, Oslavci pri Ptuj. 3401

GOSPODIČNO
iščem, boljšo natakarico za boljši bife za takoj. Pouzude s sliko poslati na bife »Jadranc« — šibenik. 3403

KUPIM
Beseda 50 par, davk pasohj, Najmanjši mesec 3. — Din

POZORI
Kupujem rabljene čevlje in pre. dajem modke oblake in perilo. J. Jander, Vojkova c. 3404

Božična darila

preparača

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

Inserirajte v »Slov. Narodnik«

Lepa proslava naših narodnih železničarjev

Železničarji so ustanovili pred 30 leti prvo jugoslovansko usmerjeno strokovno organizacijo — Počastitev ustanovitelja Ivana Hochmüllerja

Ljubljana, 12. decembra. Narodni železničarji so v nedeljo svečano praznovali 30-letnico ustanovitve Zveze jugoslovanskih železničarjev. Društvo je bilo ustanovljeno 1. 1909 v Trstu in se je po svetovni vojni razmahnilo v močnejšo železničarsko strokovno organizacijo Zdrženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev.

V dvorani kina Sloge so se zbrali delegati podružnic in zastopniki vseh oblastnih uprav. Dvorana je bila okrašena s trobojnicami, pod sliko kralja Aleksandra I., Zedinitelja so stali društveni prapor, Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik ljubljanske oblastne uprave UJNŽB inž. Stanišlav Roglič. Železničarska godba Sloge je zaigrala državno himno, predsednik je pozdravil nato vse zastopnike. Pokrovitelja proslave inž. Niko Bešlić je zastopal direktor ljubljanske železniške direkcije inž. Rudolf Kavčič, bana je zastopal načelnik dr. Logar, župana občinski svetnik Lukič, divizionarja komandant 40. polka polkovnik Miloš Vladović, ljubljanskega knezoškofa pa univ. prof. dr. Snoj. S klicem »Živio kralj!« so zborovali sprejeli predlog, da se odpošlje kralju Petru II. udanostna in pozdravna brzojavka. Predsednik je pozdravil vse zastopnike oblastnih uprav združenja iz Beograda, Subotice, Zagreba, Splita in Sarajeva ter zastopnike sorodnih društev ter prečital številne pozdravne brzojavke iz vseh krajev države. JB lizo je zastopal predsednik g. Rasto Pustoslavšek.

Po otvoritvi proslave so tovariši delegati čestitali ljubljanski upravi ob 30-letnici ustanovitve zveze. V svojih govorih so poudarili pomen ustanovitve društva v Trstu 1. 1909. Za centralno upravo v Beogradu je govoril predsednik inž. Radulović, za oblastno upravo v Beogradu Janković, za oblastno upravo v Zagrebu Bosner, za oblastno upravo v Subotici Dutević, za oblastno upravo v Sarajevu inž. Golubović, za oblastno upravo v Splitu na Antić, ki je prinesel iz Splita tudi čestitke in pozdrave vseh dalmatinskih nomorcev, ki so se že ob ustanovitvi 1. 1909 v Trstu pridružili slovenskim železničarjem.

Posebno pozornost je vzbudil pozdravni govor g. Bakica, zastopnika Lize slovenskih narodnih organizacij železničarjev in brodarjev. Liza je bila ustanovljena 1. 1932 v Pragi in šteje 280.000 članov. Njeni člani so narodni železničarji iz Jugoslavije, Bolgarije, Poljske in Češkoslovaške.

O postanku, zgodovini in ciljih Zveze jugoslovanskih železničarjev je govoril nato Drago Outrata.

Po zgledu Čehov in Poljakov so Slovenci v Trstu, ki so bili zapostavljeni in zanikani, mislili na samoohrambo s pomočjo strokovnih organizacij na narodnostni podlagi. S takim namenom je bila 1. 1908 v Trstu ustanovljena organizacija slovenskega narodnega delavstva. Slovenski železničarji so se takoj oklenili organizacije. Članstvo iz železničarskih vrst v organizaciji pa je bilo tako številno, da so že naslednje leto ustanovili v okviru narodne delavske organizacije železničarski odtsek. Dne 24. oktobra 1909 pa so železničarji ustanovili svojo strokovno organizacijo Zvezo jugoslovanskih železničarjev.

Z ustanovitvijo zveze je slovenski železničar dobil svojo organizacijo, s pomočjo katere naj bi si priboril boljše življenjske pogoje in se vzdržal iz narodnostne otoplosti ter se pripravil na važne dogodke, ki so morali priti. Zveza jugoslovanskih železničarjev je bila prva strokovna organizacija v bivši avstroogrski monarhiji, ki je bila izrazito jugoslovansko usmerjena. Predsednik pripravljalnega odbora in prvi predsednik organizacije tovariš Ivan Hochmüller je ob ustanovitvi zveze izjavil: Upajmo, da se bomo v kratkem času razvili v močno armado jugoslovanskih železničarjev, ki se bo krepo borila za naše pravice. Pokazimo, da smo združeni v zvezi, ki je močnejša od vsakega posameznika. Bomo, boro se za svoje stanovske pravice, stali tudi vedno na braniku naše slovenske domovine.

V prvem letu svojega delovanja je zveza imela že 11 podružnic in 1234 članov. Ob začetku 1. 1911 je izšla prva številka samostojnega glasila slovenskih železničarjev »Jugoslovanski železničar«. Organizacija je dobila hudi udarec, ko se je ponorel njeni prvi predsednik in ustanovitelj Hochmüller ob priliki velike železniške nesreče pri Rottenmannu 1. 1910. Njegov naslednik je bil Ivan Škerfvanec 1. 1914 je zveza imela že 28 podružnic s 2903 člani. Svetovna vojna je preprečila drugi kongres Lize slovenskih železničarjev in delovanje Zveze jugoslovanskih železničarjev. Šele 1. 1917 se je zonet prišlo organizacijsko delo v društvo. 1. 1918 so delegati na izrednem obnem zboru v Ljubljani ugotovili, da ima zveza že zonet 2290 članov. V zadnjem letu vojne je članstvo naraslo na 955 članov, in sicer od 2260 na 3215. Ob

razsuhu monarhije je jugoslovanski železničar reševal domovino s tem, da je opravljal noč in dan naporno službo ter je odvažal vlak za vlakom bežeče armade tujih narodnosti. Pa tudi pri borbah za obrambo Maribora so jugoslovanski železničarji krepko podpirali generala Maistra. V aprilu 1. 1919 je bil v Beogradu prvi kongres vseh narodnih železničarskih organizacij. Tedaj se je ustanovilo Udruženje jugoslovanskih železničarjev in brodarjev. Pod njegovim okriljem so se zatekli jugoslovanski železničarji iz vseh pokrajin ne glede na službeni položaj, politično in versko pripadnost. Organizacija se je razmahnila ter je usmerila svoje delo tudi na gospodarsko polje, predvsem na sadržno udejstvovanje. Pa tudi kulturnega povzdiaga železničarjev ni zanemarila in je ustanovila lepe uspešne kulturne društva.

Predsedniku inž. Roglju so po slavnostnem govoru čestitali direktor inž. Kavčič kot zastopnik ministra za promet, zastopnik jugoslovanskih učiteljev g. Kumelj, zastopnik gospodarskih in socialnih železničarskih organizacij inž. Zelenko ter pomočnik generalnega direktorja inž. Milan Jojić. Stedil je izreden občni zbor ljubljanske oblastne uprave UJNŽB, na katerem je 45 delegatov, ki so zastopali 22 podružnic s 3246 člani soglasno in s burnim odobranjem sprejelo predlog, da se izvoli za častnega člana prvi predsednik in ustanovitelj Zveze jugoslovanskih železničarjev tov. Ivan Hochmüller. G. Franc Sovre je v imenu oblastnega odbora očrtal zaslugi Ivana Hochmüllerja za organizacijo in mu je izročil lepo spominsko knjižico s sonetom, katerega je avtor pesnik Mirko Kragelj učinkovito prečital. Spominsko knjižico je umetniško okrajal g. Jože Vokač. Slavljenec Ivan Hochmüller, ki je 67 let star in prebiva zdaj v Mariboru, se je zbranih zahvalil za počastitev ter je v svoji zahvali povedal, s kakšnimi težkimi so se morali ustanovitelji boriti proti avstrijskim oblastem, ki našemu človeku niso bile naklonjene. Vsi zastopniki so slavljencu čestitali, nakar je bila slavnost zaključena. Ob 13.30 so bili gostje novahvaljeni na kosilo v dvorani Sloge. Gofenke železničarske gospodinjice šole so pripravile izborni meni. Med slavnostnim kosilom je igrala godba Sloge pod vodstvom kanelekarja Karla Tartarja. Nastopil je pevski zbor Sloge pod vodstvom g. Premelca, nekaj pesmi pa je dirletral tržaški ustanovitelj pevskega zbora g. Fran Podbregar.

Za tem je bilo zborovanje končano in zborovalke ter zborovalci so se zadovoljni nad polnim uspehom zborovanja razhajali z edino še preostalo željo, da bi tisto, kar je preprečevalo njih, preprečilo končno vendarle enkrat tudi vse tiste merodajne činitelje, ki bodo imeli »za« ali »proti« ženski volilni pravici zadajo in odločno besedo.

Vzorna akademija

Ljubljana, 12. decembra. Kdor misli, da v teh težkih časih ni več idealizma in da vladata povsod še malodušje in brezobzirnost, bi moral priti na praznik 8. decembra popoldne v Delavsko zbornico, kjer je Zveza gospodinjstev pomočnic priredila akademijo v korist zavetišča Zveze gospodinjstev pomočnic za brezposelne. Človeku se zdi naravnost neverjetno, kje in kdaj so se mogle gospodinjke pomočnice ob njihovi znani prenapetosti pripraviti za tako lep nastop.

Po otvoritvenem govoru predsednice Zveze gospodinjstev pomočnic gđ. Petrice, v katerem je opozorila na namen prireditve pomagati najbednejšim med bednimi in se zahvalila vsem, ki so kakorkoli doprineali do tako lepe prireditve, se je pričela akademija, ki je imela lepo izbrani in zelo pester spored. Najprej je tamburški zbor Narodno strokovne zveze odigral veselo koračnico, na kar so sledile recitacije in pevске točke zbora gospodinjstev pomočnic. Nato sledela Lohova dvodejanka »Ujeti ptičke« je pripravila občinstvu veliko zabave in smeha. Igrica, v kateri so nastopile same gospodinjke pomočnice in g. s. je bila presenetljivo dobro podana. Po igri je bilo na sporedu še nekaj glasbenih in pevskih točk ter recitacij. Vse točke sporedu so bile izvajane naravnost odlično in so izvale pri občinstvu zaneseno odobravanje. Poenoben poudarek zaslužijo dejstvo, da so vse točke, s izjemo tamburškega zbora NSZ, izvajale izključno gospodinjke pomočnice same. To je s ozirom na zadnjo tako prireditelji, ki jo je zveza priredila pred 5 leti in na kateri ni nastopila niti ena gospodinjka pomočnica, izreden napredek.

Vodstvo igre in deklamacij je bilo v večini rokah g. s. r. r. nevske in glasbene točke pa je vodil g. Karmelj. Oba sta na uspeh akademije lahko ponosna.

Dvorana Delavske zbornice je bila priložnost zasledena, poudarili smo le tistih gopu in gospodinj, katerim gospodinjke pomočnice štrvajo največ, da ne rečemo vseh svojih moči. Prav bi bilo, če bi vsaj enkrat na leto pokazale zanje trohlo razumevanje in jih podprle ter jim dale vsaj nekaj priznanja za njihovo poštrevno delo. Gospodinjke pomočnice, ki so nam ob svojem težkem delu in tako ničlo odmerjenem prostem času, pripravile tako lepo akademijo, gre torej res vsa čast in zahvala. Pračna zahvala še zato, ko so vložile toliko truda za namenit namen pomagati svojim najbednejšim brezposelnim tovarišicam.

ANEKDOTA

Najboljša škotska anekdota, s katero bi se vse večne čase zaključili zbiranje škotskih anekdot:

Marius pravi Olfu: Tako, zdaj ti pa povem lepo škotsko anekdoto.

Olf (trabije Mariusu s steklenico glavo).

Marius: Sedem mesecev bolnica.

Olf: Sedel je leba.

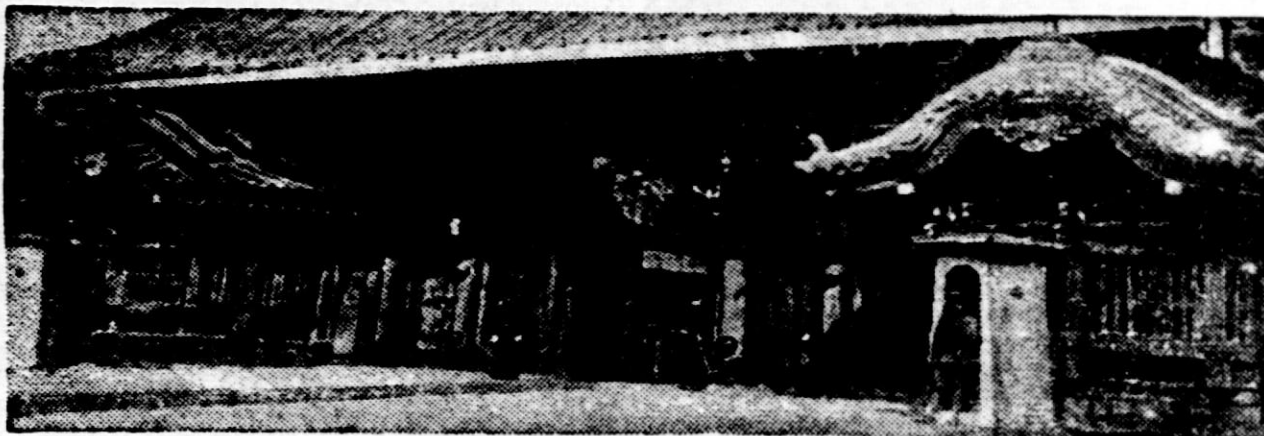
Čudna usoda modernega Kolumba

Milanski soimenjak slavnega Genovčana Carlo Colombo je našel po burnem življenju toplo zavetišče. Tik pred svetovno vojno se je Colombo kot mlad inženir zaročil s lepo Arrigheti. Ljubavno razmerje ni ostalo brez posledic. Nevesta mu je rodila hčerko. Hotela sta se poročiti, toda Colombo je bil nenadoma poslan s svojo četo med svetovno vojno na solunsko bojišče. Poročila naj bi se, ko bi prišel ženin na dopust v Milan. Usoda je pa hotela drugače. Vmes so prišli razni dogodki in tako zakonska zveza ni bila sklenjena. V neki bitki je rešil Colombo priletnemu premožnemu angleškemu kapitanu Addisonu življenje.

Addison je sklenil s Colombom prijateljstvo, po vojni ga je posnovil in vzletel seboj v južno Afriko, kjer mu je ob smrti zapustil vse svoje premoženje. Ing. Colombo Addison se je nedavno vrnil v svojo domovino, kjer je otvoril tehnično posvetovalnico. V njegovi pisarni je bila zaposlena 23 letna Hedvika de Benedictis. Šef je bil z njo zelo ljubezljiv in to je vzbudilo pozornost njene matere. Nekoga dne je prišla v pisarno, da bi se informirala kaj namerava šef z njeno hčerko. In v pisarni se je od gral zanimiv prizor. Ing. Addison je spoznal v materi svoje uradnice svojo bivšo nevesto. Poročila se je z neki Benedictisom, ki je pohčiril njeno nezakonsko hčerko. De Benedictis je nedavno umrl. Tako se je Colombo po dolgih letih sestel s svojo nevesto in s svojo hčerko, ki je dobila zdaj pravega očeta.

Sedanji japonski cesar bo zadnji?

Japonski cesar ne sme dvakrat obleči iste obleke ali govoriti pred mikrofonom

Cesarska palača Kijuo v Tokiju

V palači Kijuo, v gradu 40 vrat v Tokiju prebiva 124 japonski cesar. Živi naravnost božansko življenje, ljudje morajo hoditi mimo njega mnogo bolj tiho, kakor v starih časih. Najmlajši cesarjev pto-mec, letos 2. marca rojena princesa, je pomnožila število že 2598 let vladajoče japonske vladarske hiše. Japonci se zdaj verujejo v prorokovanje, ki pravi da bo vladarski dom, čigar ustanovitelj je zasedel prestol 1. 660 pred Kristusom, izumrl s 124. vladarjem. Sedanji japonski cesar naj bi bil torej zadnji. Toda ta modrost, ki je navdala vse podložnike s hudimi skrbmi se ni izpolnila, čeprav se je zdelo, da bo vladarski rod izumrl. Cesar Hirohito je prekršil bodinski običaj in se oženil z izvoljenko svojega srca. Princesa Nagako je postala japonska cesarica. Čeprav je cesarjeva rodbina želela, da bi se cesar oženil s hčerko stare in ugledne rodbine Fujiwara seveda pa ni izključeno da se bo prorokovanje kljub temu izpolnilo, saj vidimo kaj se godi zdaj po svetu in kako črni oblaki se zbirajo zlasti nad Evropo.

pozimi. Poleti se preseli v svojo poletno rezidenco Hayama. V »palači 40 vrat« priredi cesar vsako leto dve veliki recepciji, na kateri je povabljenih najmanj po 7000 gostov. Ena dvorna svečanost je v maju, druga pa v novembru in ta je ob enem praznik krizantem.

Sege in običaji, ki se jih mora držati japonski cesar, ga pa prav nič ne ovirajo v njegovem zasebnem življenju. S dnji japonski cesar je izboren plavač in tahač, pa tudi golf igra zelo dobro. Najljubša njegova zabava je fotografiranje ter poudčenje morskih živali in rastlin. V lastnem laboratoriju, kamor rad povabi učence, se ukvarja z mikroskopskim poudčenjem najmanjših morskih živali. Cesar Hirohito vstane vsak dan ob šestih, da ima dovolj časa za izprehod na svojem priljubljenem belcu Shrayuti. Hirohito ne pije alkoholnih pijač in ne kadi. Ima svoj lasten avto, ki ga vozi sam. Na vsem Japonskem ni avtomobila enake barve. Pravico imeti avto kostonjeve barve si je pridržal cesar.

Omeniti je treba še nekatere posebnosti. Japonski cesar ne sme obleči dvakrat iste obleke. Svoje obleke daje dvornim uradnikom, ki visoko cenijo ta darila. Na vsem Japonskem ne najdetje človeka, ki bi bil slisal svojega vladarja govoriti pred mikrofonom. Nihče se ne upa cesarja fotografirati, kakor je to navada v drugih državah. Mikado ne sme biti preveč človek, on mora ostati vedno vzvišen nad navadnimi zemljani in ohraniti na sebi pečat božanstva. Japonski cesar je sicer najbogatejši človek na svetu, saj mu pripada vsa država z vsem prem ženiem, vendar se pa nikoli ne sme dotakniti denarja.

Podnebje Skandina-vije postaja toplejše

Vedno pogostejše se čuje, da je podnebje Skandinavije toplejše, kakor je bilo doslej. Ta pojav opazujejo na Gronlandji kakor tudi na Skandinaviji. Na Norveškem, kjer sicer ostro podnebje pod vplivom zalivskega toka ni tako mrzlo, kakor bi bilo sicer, opazujejo, da skozi 50 let, vsako leto nekoliko višjo povprečno temperaturo.

V zvezi s tem se tudi počasi pomika proti severu meja, do katere lahko gojimo kulturne rastline zlasti krompir in žito lahko pridelujejo zdaj bolj proti severu kakor prej. Razen tega je zvišanje temperature velikoga pomena za gozdarstvo, kajti mlada drevesca se zdaj prej in rasto tudi tam, kjer so prej kaj hitro zmrznila.

Nad dve milijardi ljudi je na svetu

Statistični mesečnik Društva narodov objavlja podatke o prebivalstvu sveta. Ob koncu lanskega leta je bilo na svetu 2.143.000.000 prebivalcev. Evropa jih je štela brez Rusije 400.000.000, Afrika nekaj nad 150. Severna Amerika 142, Srednja in južna Amerika nad 130, Avstralija pa 10 in pol milijona. Izmed poedinih držav je na prvem mestu Kitajska, ki ima 150.000.000 prebivalcev, sledi Indija s 186, Rusija s 170, Zedinjene države 130, Nemčija z Avstrijo in Sudeti 79, Japonska 70, Holandska Indija 68, Anglija 48, Brazilija in Italija 144, Francija pa 42 milijonov.

Veliko zagonetko umora

obrnava naš novi roman

„Skok skozi okno“

Opozorite svoje prijatelje in znance na ta roman, ki vam bo v dolgih zimskih večerih najboljšo razvedrilo. Ne zamudite jutrišnjega začetka, ker se razpleta dejanje hitro in napetost stopnjuje od odstavka do odstavka. Naš novi roman je pisan tako zanimivo in živahno, da bo gotovo privabil v široki krog še mnogo novih ljubiteljev v »Slovenskem Narodnem izhaju« joki romanov.

V sobotni številki napovedani roman »Tajna profesorja Morbidusa« pride na vrsto pozneje.

Ženske zahtevajo volilno pravico

Za zahtevo po splošni politični enakopravnosti ne stojijo samo ženske, temveč tudi moški

Ljubljana, 12. decembra. Med enega izmed največjih uspehov iz zadnjih časov more naše organizirano žensko v svoji borbi za popolno, tudi politično enakopravnost šteti nedvomno nedolžno javno zborovanje za volilno pravico, ki je bilo dopoldne in ga je vodila predsednica slovenske sekcije ZZZ ga Mira Engelmannova v veliki dvorani Delavske zbornice. Zborovanje, kateremu se je ob istem času priključilo enako zborovanje tudi v Mariboru, je namreč v tako prepričljivi obliki pokazalo, da ne le, da je vse slovensko žensko ne glede na starostne, stanovske in svetovnonazorske razlike strnjeno v močno akcijo za dosego doslej prikrajševane mu državljske enakopravnosti, ampak da v tem svojem prizadevanju ni ostalo osemiljno, temveč, da je njegovo prepiranje o upravičenosti njihovih zahtev prodrlo tudi že v široke mase moških. In to moških, na katerih solidarnost more biti žensko vsekakor ponosno. Nabito polna dvorana Delavske zbornice, v katero je prihitelo vse od blizu in daleč, je bila torej pestra in verna slika vsesplošnega razmahu globokega in odločnega prepričanja o upravičenosti ženskih zahtev, ki je po dolgoletnih prizadevanjih našega žensstva prodrla že v tako široke mase, da ni preveč, če rečemo, da je zajelo vse generacije, vse stanovne in vse svetovnonazorske prepričanja, pa celo nekatere politične stranke in gibanja. Poleg postarne kmetske žene je sedela mlada intelektualka, poleg delavke z žuljavimi rokami je sedel naš visokolec, ob organizirani feministi je stala naša gospodinja. Od sedeža do sedeža, od stojišča do stojišča so se stiskali živahni obrazi, na moč pestri, a v eni sami strnjeni volji, v enem samem zanosu: da je končno potreba ne le samo prepričevati o upravičenosti in o potrebi ženske volilne pravice ampak da je treba tudi odločno zahtevati za naše žensko to, kar mu gre.

V zadnjem času je ves naš napredni tisk posvečal dolge kolone vprašanju okrog ženske volilne pravice in s tem aktivno podpiral ženske težnje, kolikor se je le dalo. Marsikateri, ki so se oglašili k temu vprašanju, so v svojih izjavah izražali svoje zaupanje in obžalovanje, da je pri nas sploh še potrebno kakšno razpravljanje. In prav so imeli! Na to stališče so se v večini postavili tudi vsi tisti, ki so na večerjanih zborovanjih imeli besedo. Saj pa tudi sprito prosvetljenosti občinstva, ki so ga imeli pred seboj, niso bile potrebne posebne razlage. Vsem je bilo kot pribito, da so ženske tako iz kulturnih, kakor iz gospodarskih in tudi iz čisto političnih razlogov zelo pogrepane pri udeležbi na aktivni in pasivni volilni pravici. V tem so govorili in govorice imeli lahko delo: bilo je opravljeno s neumornim ženskim delom in vztrajanjem k zavednosti v toku zadnjih desetletij, korak za korakom. Zato pa so osti, ki so letelo na zdaj že redke nasaznjake — mednje je žal »reba šteti vse naše visoke osebnosti z odličnimi vplivom — neletele na tolikšno odobravanje zborovalk in zborovalcev, da je bilo domala ves čas zborovanja v dvorani pravica to grmenje. Probjen uspeh odobravanja

in solidarnosti kakršne more naše žensko le opogumiti in podkrepiti za nadaljnje delo v tej smeri!

Ne bomo obnavljali izvajanja posameznih govornic in govornikov, ki so vsi od kraja želi zanje burno odobravanje in bili tako rekoč ob vsaki misli, ki so jo izrekli, prekinjeni z dolgotrajnimi vzkliki, ploskanjem in tudi s cepetanjem, ki je prihajalo s tal. Veliko grajo je izzvalo le pojasnilo predsednice g. Engelmannove v otvoritvenem govoru da je naše žensko že ponovno tudi na javnih zborovanjih postavljalo isto zahtevo kot jo sedaj, toda vedno brez uspeha. Slednji govori in solidarnostne izjave so želi viharje pritrjevanja in odobravanja ob mislih, ki so govorile »za«, a še hujše viharje graje, ko se je omenjalo razloge, ki jih površno razgledani in plitvo zasidrani možgani navajajo »kontra« ženski politični enakopravnosti. Govorila je najprej Angela Vodetova, ki je imela glavni govor, v katerem je bistro in ne brez zdravega humora precizirala najprej razloge, zakaj žene zahtevajo politično enakopravnost nato pa je ob njih in ob dejstvih iz praktičnega življenja prav uničujoče zavračala površne protirazloge. Za njo je govoril univ. prof. dr. Boris Furlan, ki je na kraju svojih izjav izjavil, da se v polni mori pridružuje resolucijam, ki jih bo zborovanje sprejelo in to zato, ker bi priznanje politične enakopravnosti pomenilo samo priznanje že davno dokazane enakopravnosti slovenske žene z moškimi; ker bi to priznanje ustrezalo pravici in pravici in ker vidi v tem priznanju možnost, da bi se naše občestveno življenje postavi na boljše osnove na katerih bo moglo dosledno in brez izjeme izvesti princip spoštovanja človeške osebnosti v vsakem članu našega občestva ter končno zato, ker smatra vse to za pot demokracije, svobode in enakosti in enakosti v svobodi. Sledili so govori dr. Fini Grossmannove, ki je v imenu intelektualk pojasnila odnos le-teh do volilne pravice, Ivanka Dovčeve, ki je govorila v imenu kmetskih žen. Pa Angela Dovčeve, ki je precizirala zahteve delavk. Nato akademikarke Nike Tauerjeve, ki je govorila v imenu visokolec ljubljanske univerze. In končno Jela Likarjeve, ki je zastopala gospodinjke.

Ker je iz vseh govorov in iz posameznega pritrjevanja zborovalk in zborovalcev izzvenela ena sama zahteva in sicer zahteva po ženski volilni pravici, je bila na predlog predsednice Engelmannove soglasno per acclamationem sprejeta resolucija, ki jo po elana predsedniku vlade in ki kratko in jedrnatno pravi: »Zahtevamo splošno in enako, aktivno in pasivno volilno pravico s tajnim glasovanjem.«

Z nezmanjšanim odobravanjem so bile končno sprejete na znanje solidarnostne izjave, o katerih je predsednica poročala, da so jih prečitali akademiki. Slovenski klub, članice akademikega »Edinstva« ter politične stranke Jugoslovanske narodne stranke (glavni odbor v Beogradu in odbor za dravsko banovino), Slovenska ljudska stranka, Slovenska kmečko-delavska stranka, Zveza slovenskih kmetov s sedežem v Ljubljani, Zveza delovnega ljudstva,